

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1183
Tarih : 26.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5216 sıra sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda, 5442 sıra sayılı İl İdaresi Kanunu'nda, 5393 sıra sayılı Belediye Kanunu'nda ve 5302 sıra sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Altan TAN

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Kırsal			
Tarih:	11 Mart 2016		E. No: 2/873	
Ysm. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
em	ze	K.T.	MS	MH
TBMM BAŞKANI	CW			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Şubat 2016
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
24 Şubat 2016
No: 30488

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti'nin üzerinde kurulu olduğu Mezopotamya, Trakya ve Anadolu binlerce yıl pek çok farklı kültüre ev sahipliği yapmıştır. Bu farklı kültürler zenginlik olarak görülmek yerine 30 bin 280 yerleşim biriminin ismi Kürtçe, Gürcüce, Tatarca, Çerkezce, Lazca, Arapça veya farklı azınlık ve grupların dillerinde olduğu için değiştirilmiştir.

Türkiye'de yer adlarının değiştirilmesi uygulaması Cumhuriyetin ilk yıllarından beri hayata geçmeye başlamıştır. İsim değiştirme işlemlerinin resmileşmesi İç İşleri Bakanlığının 1940 yılı sonlarında hazırladığı 8589 sayılı genelge ile gerçekleşmiştir. 1949 yılında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile yer adlarının değiştirilmesi işlemleri yasal bir dayanağa kavuşturulmuştur. Ardından 1957 yılında da bir 'Ad Değiştirme İhtisas Kurulu' kurulmuştur. Söz konusu bu kurulun çalışmaları tarihi değeri olan yer adlarının da değiştirildiği gerekçesiyle 1978 yılında sona ermiştir. Bu süre içerisinde ilgili komisyon tarafından yaklaşık olarak 75 bin yerleşim adı incelenmiş ve bunların 30 bin kadarı değiştirilmiştir. Kurul çalışmaları 5 yıllık bir aranın ardından 1983 yılında yayınlanan bir yönetmelik uyarınca yeniden başlamıştır. Bu yeni dönem içerisinde ise daha önce de söz edildiği üzere 280 tane köyün ismi değiştirilmiştir.

Değiştirilen köy isimleri incelendiğinde dikkati çeken temel özellik, isimleri değiştirilen köylerin tüm ülke sathına yayılmış durumda oluşudur. Ancak bu yayılma eşit bir düzeyde değildir. Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde diğer bölgelere oranla bir yoğunlaşmanın olduğu hemen dikkat çekmektedir. Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa, Sinop ile Artvin dolaylarında ciddi düzeyde isim değişiklikleri yapıldığı görülmektedir.

Karadeniz bölgesinde en çok Trabzon ve Rize arasında kalan alanda isim değişikliklerinin yoğunlaştığı görülmektedir. Trabzon ve Rize'de toplam 495 köyün ismi değiştirilmiştir. Bunların 20 tanesi Türkçedir, diğerleri Rumca, Lazca, Ermenice, Gürcüce oldukları için değiştirilmişlerdir. Güneydoğu Anadolu'da da, Karadeniz bölgesinde olduğu gibi değiştirilen Türkçe köy adları bulunmakla birlikte, çoğunlukla isimler Ermenice, Kürtçe veya Arapça oldukları için değiştirilmiştir. Anadolu'daki inceleme ve gözlemler göstermiştir ki bu isim değişiklikleri çoğu yerde henüz tümüyle halk tarafından benimsenmiş ve kullanılır durumda değildir. Yeni kuşaklar haricindeki insanlar hâlâ yerleşim yerlerinin eski isimleri söylendiği taktirde bu yerleri tanımaktadır. Daha çok gençlerin ve çocukların yeni isimleri bilmesi ve kullanması dikkat çekmektedir.

Belediye ve yerel meclislerin yetkilerinin arttırılması ve merkezi yönetimden yerele yetki devrinin sağlanması amacıyla köy adları ve ilçe adlarının değiştirilmesi hakkı il genel meclisleri ve büyükşehir belediye meclislerine tanınmalıdır. İnsanların yaşadıkları bölge ile ilgili kararlarda söz hakkına sahip olabilmesi adına bu adım biran önce atılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi amacıyla köy adlarının değiştirilmesi yetkisi merkezi yönetimden alınmıştır. Bu yetkinin Belediyelere verilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Büyükşehir belediye meclislerine köy ve ilçe isimlerini değiştirilebilme yetkisi verilmiştir. İtiraz olması halinde ilgili yerde referandum hakkı tanınmıştır.

Madde 3- İl genel meclislerine köy ve ilçe isimlerini değiştirilebilme yetkisi verilmiştir. İtiraz olması halinde ilgili yerde referandum hakkı tanınmıştır.

Madde 4- Belediye meclislerinin belde adlarının değiştirilmesindeki etkinliklerinin artırılması amaçlanmıştır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

**BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE KANUNU, İL İDARESİ KANUNU, BELEDİYE KANUNU
ve İL ÖZEL İDARESİ KANUNU'NDA KISMİ DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5442 sıra sayılı ve 10/06/ 1949 tarihli İl İdaresi Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının 4 bendinde yer alan 'köy adlarının değiştirilmesi' ifadesi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 5216 sıra sayılı ve 10/07/ 2004 tarihli Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

aa) Büyükşehir belediye meclisi kararı ile köy ve ilçe adları değiştirilir. Değişen köy ve ilçe adlarına İçişleri Bakanlığınca meclis kararı alındıktan sonraki 15 gün içerisinde itiraz edilmemesi halinde karar kesinleşir. İtiraz halinde ise, itirazın yapıldığı günü takip eden 60 gün sonrasındaki ilk Pazar günü ilgili yerde referandum yapılır. Referandum sonuçlarına itiraz edilemez.

MADDE 3- 5302 sıra sayılı ve 22/02/ 2005 tarihli İl Özel İdaresi Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

p) İl Genel Meclisi kararı ile köy ve ilçe adları değiştirilir. Değişen köy ve ilçe adlarına İçişleri Bakanlığınca meclis kararı alındıktan sonraki 15 gün içerisinde itiraz edilmemesi halinde karar kesinleşir. İtiraz halinde ise, itirazın yapıldığı günü takip eden 60 gün sonrasındaki ilk Pazar günü ilgili yerde referandum yapılır. Referandum sonuçlarına itiraz edilemez.

MADDE 4- 5393 sıra sayılı ve 3/7/2005 tarihli Belediye Kanunu'nun 10'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ile değiştirilir. İçişleri Bakanlığınca meclis kararı alındıktan sonraki 15 gün içerisinde itiraz edilmemesi halinde karar kesinleşir. İtiraz halinde ise, itirazın yapıldığı günü takip eden 60 gün sonrasındaki ilk Pazar günü ilgili yerde referandum yapılır. Referandum sonuçlarına itiraz edilemez.”

MADDE 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu kanun hükümleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütölür.